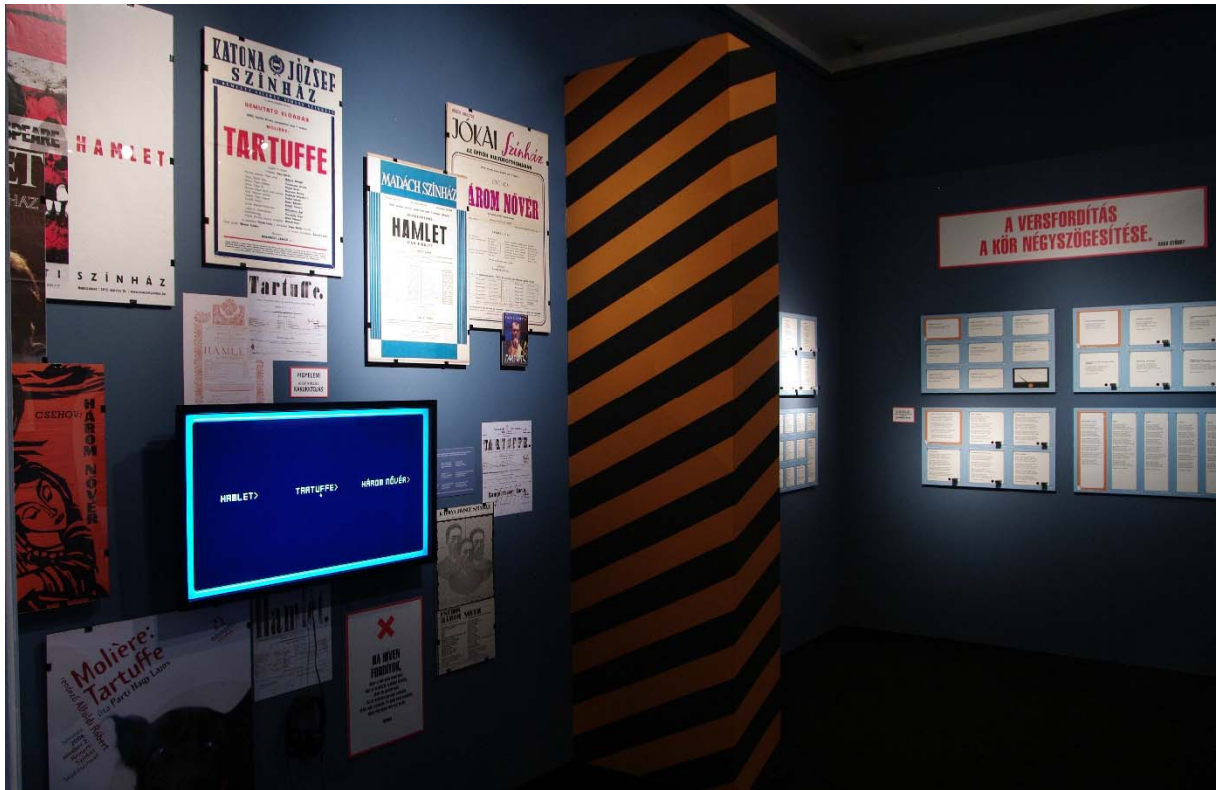

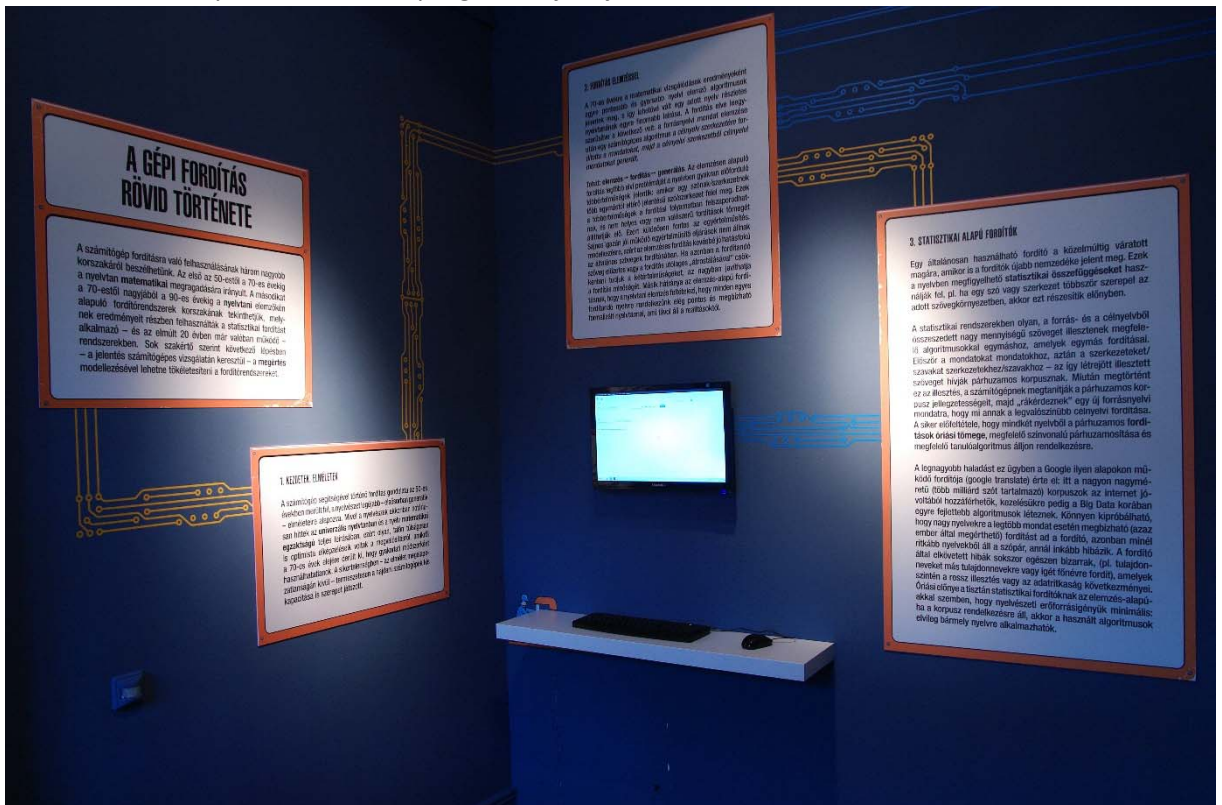
- 2) E folyosón túlhaladva jutunk a „tervezési részlegbe”, amely a műfordítók szövegépítési munkáját tárja elénk eredeti kéziratok, gépiratok és korrektúrázott kefelevonatokon keresztül. Megtudjuk, hogyan született Ovidius Átváltozások c. művének magyar változata Devecseri Tibor keze alatt, Dante Isteni Színjátéka Babits segítségével, Shakespeare Lear királya Füst Milán által, az Aeneis Lakatos István magyarításában, vagy Majakovszkij versei Szabó Lőrinc fordításában. Ez a szeglete a kiállításnak hasonlít egy vállalati tervezőirodára.

- 3) A tervezési részleggel szemben áll a „szelektációs részleg”. Itt azt mutatjuk meg, hogy egy szövegnek tetszőleges számú magyar változata lehetséges. A részleg egyik felében a költészet, a másikban a színpadi művek magyar fordításaiból lehet kiszemezni a kedvencünket. A Költészeti oldalon egy-egy verset konfrontálunk négy, vagy annál több magyar fordításával. Ott lesz többek közt Rimbaud, Villon, Goethe, Hölderlin, Ungaretti vagy Catullus egy verse. Egyes versek fordításaira szavazni is lehet. A színműveknél három mű, a Hamlet, a Tartuffe és a Három nővér egy-egy jelenetét nézhetjük meg három-három különböző színrevitelben és ugyanennyi fordításban.

- 4) Ezután jutunk a „kutatói részlegbe”, ahol a fordítás informatikai kísérleteit ismerhetjük meg. Belepillanthatunk a számítógépes fordítás első próbálkozásainak boszorkánykonyhájába, megtudhatjuk, a mai programok milyen eljárással dolgoznak, illetve arról is benyomást szerezhetünk, milyen lesz a fordítóprogramok jövője.

- 5) Az utolsó részleg a „felügyeleti központ”, amelyben a kortárs fordítói tendenciákba kóstolhatunk bele. Egyfelől egy képernyőhalmazon keresztül élőben láthatjuk, hogyan dolgoznak napjaink fordítói. Másfelől az „újrahasznosítási” részlegen az elmúlt évek

újrarendelési hullámának természetét ismerhetjük meg a fordítókkal készített interjúvideók, illetve az adott művek magyar karrierje bemutatásának segítségével.

A kiállítás hasznosulása

A kiállításhoz kapcsolódóan tárlatvezetéseket és kerekasztal-beszélgetéseket terveztünk. Ez utóbbiakon fordítók számolhatnak be fordítási tapasztalataikról.

- A kiállításban havonta több alkalommal zajlott és zajlik kurátori tárlatvezetés.
- A múzeumpedagógus munkatársak iskolai csoportoknak tartanak foglalkozásokat.
- Két PIM esti extra program is a kiállításhoz kötődik.
- Az Y generáció című programsorozat rendszeresen a kiállítás termeiben zajlik.
- A Devecseri Gábor 100. születésnapjának megemlékezése a kiállításhoz kapcsolódott.
- Beszélgetést rendezünk a kiállításban Barna Imre és Nádasy Ádám műfordítókkal.
- Az Arany János emlékéhez kapcsolódóan műfordítási pályázatot hirdetünk középiskolások és egyetemisták számára „Legyél te is AranyJános!” címmel.

Pedagógiai anyagok

1. feladat:

Bódító verszengés

„Újabban azzal kísérletezem, hogy a verseimnek ne legyen konkrét értelmük. Az értelmi elemek helyett inkább az ösztönvilág és az intuíció világa jusson érvényre. Az emberi értelmet az emberi butaság aránylag legmagasabb rendű formájának értékelem. Semmi szükségét sem látom annak, hogy a vers értelmes legyen. Legyen benne inkább olyan tűz és lendület, ami az értelmi elemek nélkül is megragadó. Ezt úgyis mondhatnánk, hogy az emberi nyelvet igyekszem egy angyali nyelvvel és angyali logikával felcserélni.”

(Egyedül mindenkivel. Weöres Sándor beszélgetései, nyilatkozatai, vallomásai. Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1993. 18.)

Írjatok Ti is olyan verset, melyet az intuíció formál. Alkossatok összegyűjtött kedvenc szavaitokból költeményt!

2. feladat:

Félrefordító

Ki ne szenvedett volna már szóvicctól? Vadnay László a XX. század elején megteremtette Hacseket és Sajót, az elviselhetetlenség határát súroló szóviccekkel nevetető két figurát, akik közül Hacsek a teljesen tájékozatlan, mindent szó szerint értő, Sajó pedig, aki ezt igencsak rosszul viseli.

Írjatok szóvicceket vagy egy rövid kabaré jelenetet, mely szóviccekre épül.

Ihletforrásként:

„Sajó: Nem élet az élet, ha az ember nem ismeri a nagy múzeumokat. Két hónapja bújom őket.

Hacsek: Mért bújja? Olyan alacsonyok, hogy nem lehet fölállni?

Sajó: Ne hülyéskedjen! Tudásszomj.

Hacsek: Nem is tudtam, hogy ilyen jó kimérés működik a múzeumokban.”

3. feladat:

Nyelvújítás

„A nyelvújítás elsősorban nyelvművelők (írók, költők, nyelvészek) tevékenysége, célja a szókincs bővítése, az idegen szavak helyettesítése, a stílusújítás és az egységes nyelv megteremtése.” Írja a wikipédia (s miért ne hinnénk neki?).

Persze a nyelvújítók nem minden ötlete talált lelkes fogadtatásra. Például az alábbi elmécségek sem gyökeresedtek meg nyelvünkben:

Höngöröcsrol = csigatészta

Irigyvetekedőné = egy nő vetélytársa

Külmiképség = külső

Magánosságlomány = királyság

Szurdancs = tőr

Fiahordó górugrány = kenguru

Tevepárduc=Zsiráf

És (majdenm) végtelen hosszan folytathatnánk a sort...

Magyarítsátok az alábbi szavakat. Ügyeljete rá, nehogy sikeres nyelvújítók legyetek! S ha még eszetekbe jut magyarítandó kifejezés, ne habozzatok 5-ös listánkhoz írni.

BFF =

OMG =

IPhone =

Offolni =

hashtag =

4. feladat:

Vers-szelídítés

„Újabban azzal kísérletezem, hogy a verseimnek ne legyen konkrét értelmük. Az értelmi elemek helyett inkább az ösztönvilág és az intuíció világa jusson érvényre. Az emberi értelmet az emberi butaság aránylag legmagasabb rendű formájának értékelem. Semmi szükségét sem látom annak, hogy a vers értelmes legyen. Legyen benne inkább olyan tűz és lendület, ami az értelmi elemek nélkül is megragadó. Ezt úgyis mondhatnánk, hogy az emberi nyelvet igyekszem egy angyali nyelvvel és angyali logikával felcserélni.”

(Egyedül mindenkivel. Weöres Sándor beszélgetései, nyilatkozatai, vallomásai. Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1993. 18.)

„Olvass verseket oly nyelveken is, amelyeket nem értesz. Ne sokat, mindig csak néhány sort, de többször egymás után. Jelentésükkel ne törődj, de lehetőleg ismerd eredeti kiejtőmódjukat, hangzásukat. Így megismered a nyelvek zenéjét s az alkotó lelkek belső zenéjét is. S eljutsz oda, hogy anyanyelved szövegeit is olvasni tudod a tartalomtól függetlenül is, a vers belső, igazi szépségét, testetlen táncát csak így élheted át.” (Weöres Sándor)

Weöres Sándor egyik leghíresebb „konkrét értelem nélküli” verse a Barbál dal, melynek elkészítette fordítását is.

Lépjete a XX. századi költő nyomdokába és Ti is készítséte el saját Barbál dal-fordításokat (ügyeljete az ismétlődő szavakra, először ezeket érdemes megkeresni).

Barbál dal

Dzsá gulbe rár kicsere

áj ni musztasz emo

áj ni manküt vantasz emo

adde ni maruva bato! jaman!

Ole dzsuro nanni he

ole csilambo ábábi he

ole buglo iningi

lünlel dáji he! jaman!

Vá pudd shukomo ikede
vá jimla gulmo buglavi ele
vá leli gulmo ni dede
vá odda dzsárumo he! jaman!

Sajtómegjelenések

<http://est.hu/esemeny/8967386/muforditogep>

<http://www.mediaklikk.hu/2016/11/23/szombat-delutan-kigyulnak-a-fenyek-nyit-a-vasar-hetvegen-kezdodik-az-egri-advent/>

http://magyarhirlap.hu/cikk/72751/Atkoltes_ferdites_vagy_muveszet

<http://www.hirado.hu/2017/01/16/tematikus-tarlatvezetesek-a-petofi-irodalmi-muzeumban-a-magyar-kultura-napjan/>

<http://www.litera.hu/hirek/uzemlatogatas-a-muforditogep>

<http://magyaridok.hu/kultura/tematikus-tarlatvezetesek-petofi-irodalmi-muzeumban-kultura-napjan-1332037/>

<http://ajanlom-budapest.hu/kiallitasok/muforditogep-udvariatlan-szerelem-pim-esti-extra>